

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentul 10 lei pe an.

HALUL ÎN CARE AM AJUNS

Ne-am plâns în nenumărate rânduri, împreună cu toate ziarele independente din București, că diferitele guverne, de o prea lungă vreme, ne trimit aci, în capul administrațiilor publice ale provinciei, tot ce cluburile politice au mai putred, mai vițios.

De 16 ani încoace, mai cu seamă, s'au perindat pe aci, în capul ambelor județe, când niște aristocrați răsuflați ori militari hărbuiți, când oameni de afaceri ori juisori mofuzi — excepțiunile au fost insignifiante; iar ca subprefecți, polițai și primari de orașe, octogenari desvâguiți sau haimanale ale saloanelor din București, care n'au plecat d'aci de cât huiduiți și bătuți, pe când prin sate s'au numit ca primari, comisari și notari, toți descualificați funcțiunilor de peste Dunăre. Cam asemenea misionari ne-a trimis aci înalta ocărnuire spre a propovădui și promova interesele Românilor în patria lui Mircea.

Rezultatul? după 24 de ani?? — e nu se poate mai deplorabil.

Turcii — elementul voinic și agricultor, numai agricultor, nemaî putând suferi semeția sacrilege a micilor begi sătenești și indiferența cărmuitorilor, s'au scurs tot, peste hotare, spre țărniuri mai fericite, părăsindu'și curatele lor căminuri strămoșești, cu frumoasele lor instalațiuni și lanuri, hărăzind Românilor pe cei mai decrepiți din coreligionarii lor, meniți a se stinge încet-încet, fără nădejde de rezevizire.

Bulgarii — elementul sobru și muncitor, e îngrozit, strâns înghețat și nepătrunzibil, ca o ladă de marmură, de atâtea suspiciuni nemeritate.

Grecii — vivacea populațiune a orașelor, mai numai știe dacă se mai poate întâlni vre-odată cu Românii — pe aceiași lature a unui trocuar.

La festivități oficiale, la petreceri publice, filantropice, naționale sau confesionale, atât de vesel și plăcut impestrițate de diferite elemente în primul an după venirea noastră aici, de vei vedea astăzi vre-un fes, vre-o cialma, vre-un calpac sau vre-un cilindru negustoresc, vei ști că purtătorii lor sunt reprezentanți oficiali ai comunităților respective, într'un fel sau altul obligați ai autorității supreme; veniți din bun măganul lor nu veți pe nimenea.

Chiar Românii, funcționarii, elementul civilizator, dragă Doamne, civili și militari — aiții nu sunt — au temple și altare, mese deosebite, unde preamăresc gloria stăpânirii noastre aici.

De fapt, nimenea nu se mai înțelege între sine, mai nici între ai sei.

Aceasta este actualmente înfașurarea externă a societății poliglote din Constanța, metropola Dobrogei. Starea spiritelor se poate deduce de aci, fără a căuta să o mai analizăm.

Aci ne-a adus chibșuința politică a misionarilor aleși și trimiși să asimileze în favoarea Românilor, cele 12 săminți ce locuiesc continentul dobrogean.

În loc de încheiere, o deschilnire primejdioasă, profundă și distanțată, a elementelor menite a constitui un conglomerat strâns și vecinic nedespărțit; când aceste elemente sunt așa de mlădiabile.

Drept castitate și cumpătate, misionarii s'au dedat la desfrâu cel mai ponosit, sau la afacerile cele mai necurate; drept blândete și înțelepciune, intriga josnică, spionagiul și amuțirea unora contra altora: aceasta a fost școala cetățenească ce s'a făcut populațiunii locale.

Normele stabilite de un Opran la Constanța și un Gh. Ghica la Tulcea s'au înlocuit de mult cu depravațiunea tuturor moravurilor publice.

Iei, un prefect, d. es. desparte, fără nici un motiv, pe alegători, în secțiuni, pe naționalități; dincolo un altul, sterge de pe listele electorale o categorie de mii de cetățeni în tot județul; altădată pune pe niște unelte să resfoiască toate dosarele de 24 de ani, spre a descoperi deci și sute de indigeni, frauduloși înscrși în liste, — în realitate spre a-i șantagia; mai târziu ordonă, și se inseriu în liste toți măturătorii orașelor, toți hamalii porturilor, toți acarii C. F. și toți aproșii biurourilor; fără nici un cens, numai spre a reuși candidații sei în alegere contra birnicilor de tot felul; — pe când mai înainte însuși ministrul — se amesteca și el — decidea altă dată stergerea tuturor funcționarilor din listele electorale ale orașului Constanța.

Numai bunul Dumnezeu mai poate stabili o normă de conducere a intereselor românești în această provincie. Populațiunea ea și feciorelnică a Dobrogei e desgustată de toate aceste jocuri, când nu vede la mijloc de cât interesul meschin al unora, și exploatarea tuturor; iar în urma celor 24 de ani scurși, pustiul orașelor și satelor, cu toate că dările comunale sunt *indoite* și *intreite* de cât ale tuturor celorlalte orașe de peste Dunăre.

Iată halul în care am ajuns! Iată starea de lucruri, din care a isvorit, înțelegerea tuturor celor ce iubesc acest petec de pământ românesc, spre a se întrupa într'o întinsă societate a marilor proprietari rurali, și o comisiune a drepturilor politice, menite a lucra spre remedierea unei situațiuni primejdioasă și imposibil de suferit mai departe.

Guvernele, prin nepăsarea lor, pare a nu fi privit Dobrogea de cât ca pe lămâie.

Cei ce și-au legat soarta de glia acestui pământ, să împedec pe banchetiștii locali de a o stoarce până la aruncarea ei în putrezire.

De aceea am aplaudat inițiativele luate și îndemnăm pe toți abonații noștri să ia parte cât de activă la formarea dizei societăți.

P. Grigorescu.

Prezența Domnului Prim-Ministru în Constanța

D-l Prim-ministru D. A. Sturdza se află în Constanța de Vineri seara, la fiul d-sale d-nul Căpitan Sturdza, în frumoasa și bogat ornamentată vilă a d-lui Șuțu.

Două zile d-l Prim-ministru n'a primit pe nimenea, iar a treia zi după amiazi a primit pe d-l Comandant al Diviziei, generalul Năsturel și pe d-l prefect al județului D. Quintescu.

Se spune că d-l Prim-ministru va sta aci o săptămână, poate chiar o lună. Dacă va fi ast-fel, e de sperat că d-l Prim-ministru se va interesa de soarta Dobrogei, în special a orașului Constanța, cu malurile lui surpânde, până a amenința existența portului, pre-

cum și de alte cestiuni de edilitate, cum ar fi cestia băilor viitoare, și chiar de Plevna Constanțiană din numerele noastre din urmă, în care scop noi servim ziarul nostru, încă dela aparițiunea lui, d-lui D. A. Sturdza, cum îl servim și altor primi bărbați de Stat ai țării.

Mai ar fi demnă de atențiunea d-lui Prim-ministru cestia drumului de fer la Tulcea; corespondența poștală dintre Constanța și Tulcea, care abia se face *în timp de opt zile*, de aci la o comună rurală din județul vecin; cestia pământurilor emigranților, pe care aceștia le închiriază, fără drept, pe perioade lungi, viitoare, scomptând un bun care nu este al lor, și plecând cu banii la America; cestia vândărei loturilor deposedate deja, sute și mi de hectare în fiecare sat, pe când mi de familii încurse de la ultima parcelare încoace, stau cu calabăcurile atâr-nate, prin diferite sate ale Dobrogei.

Tôte aceste un ministru le pôte vedea și studia mai bine la fața locului, decât în biurourile ministerului.

Studiind aceste cestiuni, tôte de importanță colosală, pentru Stat și localitate, d-l Prim-ministru ar face ceea-ce a făcut fostul Prim-ministru prin 1889, Lascar Catargiu, care n'a pregetat a strebate, prin sate, lungul drum din Tulcea până în Constanța, de 124 kilometri; de unde a rezultat abolirea reglementelor domeniiale cari încătușau, spre disperarea locuitorilor, ori-ce progres în Dobrogea, pe lângă că a *indoit* veniturile statului din terene dela 400,000 lei la 750,000 lei — ne aducem bine aminte.

Dintre toate aceste cestiuni, aceea care ar fi de înalta atribuțiune a d-lui Prim-ministru, ar fi cestia surpării malurilor orașului Constanța, cestia sprijinirei lor: lucrare pe care nu o-ar putea întreprinde decât Statul, care are acum, după terminarea portului tôte aparatele, materialul și personalul necesr.

Comuna, las că n'ar putea întreprinde asemenea lucrare, dar nu ar fi nici datoare; malul mărel fiind proprietate a Statului.

Statul făcând această lucrare, ar câștiga pământul talazului pe care vândându-l cu timpul e posibil că ar reintra în tot capitalul întrebuintat.

Vom reveni asupra acestei importante cestiuni, dacă am isbuti să atragem asupra-l atențiunea înaltului guvern.

P. G.

PLEVNA CONSTANȚIANA

IV

Am făgăduit în numărul trecut desvelirea interiorului acestei Plevne.

Ne mărginim a enuncia, cât pentru astăzi, diferitele ei colțuri, colțuri și ascunđetori. Poate nu va mai fi nevoie să insistăm asupra descrierei lor amănunțită, ce ne-ar răpi și timpul și spațiul jurnalului, bun de întrebuintat și pentru alte Plevne, căci sunt multe în Dobrogea.

Poate chiar să nu mai fie nevoie de asemenea mărunțișuri, spre a se ajunge la distrugerea ei. Inceputul campaniei pare a fi bun.

D-l Irimia Er. Popa, Președintele consiliului județian al Constanței, despre care am dis că, nu ne importă, cu saū fără voia sa, este mare antreprenor de carieri, suntem informați că și-a dat dimisia din această demnitate.

Voința Națională, organul oficios al guvernului central, atribue motivele demisiunei la două cause diferite, arătate în 2 antrefileuri, din același număr de la 3 Martie: odată din cauza «multelor d-sale ocupațiuni», altă dată din «interese de familie».

Ori care ar fi cauzele care îl fac pe d-l Popa să nu poată președa cele două saū cel mult trei ședințe de peste an ale Consiliului, pe noi nu ne impoartă; destul că s'a demis dintr'o demnitate, incompatibilă cu calitatea de antreprenor și furnisor de piatră la lucrările județului. S'ar schiruba situația și poziția dacă furniturile s-ar lua de pe vastele d-sale moșii de la Perveli și Tatlageac.

Din multele ascunđetori pe cari compania de carieri le-a folosit

mai bine, vom vorbi numai de cele mai bogate în rezultate.

Locul întâiu îl ocupă Podul de la *Dervent*, plasa Silistra Nouă.

Pentru construcțiunea acestui pod, de 15 metri deschidere, județul a plătit respectabilă sumă de aproape 123.000 lei d-lui antreprenor M. Frangulea; pe care l'am vădut: odată antreprenor al carierei de la Carol I, luată de la fratele inginerului județului, profesorul Bănescu, care n'a căleat odată în Dobrogea; altă dată antreprenor al carierei de la Alacapu, luată de la un picier al județului, nepot al d-lui inginer Bănescu, numit Leonte Vasile; altă dată antreprenor al planului orașului Ostrov, lucrat, ni se afirmă, de un conductor al județului, Carol Pohl, sub ascultare directă a șefului serviciului tehnic județian.

Primul devis al Podului Dervent, lucrat de serviciul județului, era de 90.618 lei și 32 bani, cu o modificare în plus de vre-o 1100 lei, cu piatră de *Gura Văiei* din județul Mehedinți; al doilea devis este de 124.796 lei 16 bani, modificat iar și urecat la 146.001 lei și 61 bani cu piatră de la Carol I, căruia s'aun mai adaos două suplimente de lucrări, unul de 8186 lei și 80 bani și altul de 8536 lei, fără aprobare ministerială, venită în urmă, cu observații; sumi din care scădându-se subdevizul de la licitație, de 27.33%, a rezultat suma specificată mai sus.

Dacă n'ar fi de dis nimica asupra modificărilor devizelor, este însă de observat că s'a schimbat piatra de *Gura-Văiei* cu cea din Carol, după ce fratele d-lui Bănescu devenise prin anul 1898 cesionarul pe 24 de ani al Carierei de la Carol I. Licitația ultimă a avut loc la 26 Maiu 1899.

Aci e buba, dar nici aci.

Cu toate că prețurile din devis erau făcute pe piatră de la Carol I, distanță de 90 kilometri, inginerul județului aprobă, după două luni de la licitație, să se lucreze podul cu piatră de la *Galița*, distanță de 1½ kilometri de *Dervent*, fără nici o scădere de prețuri, ni se afirmă; iar ca notă culminantă a țării companiei, se pune ca supraveghetor al lucrărilor podului un picier, fără știință de carte, din 5-6 conducători ce d-l inginer șef avea sub ordinele sale.

Iată cum se cheituesc sutele de mii de lei ale județului, sub legea specială a Dobrogei, unde Prefectul e totul și Președintele consiliului județian un nimic, dacă nu e tovarăș la asemenea companii.

Dar, n'am isprăvit și nu vom înceta până vom ajunge la țintă: spargerea cuibului necinstit al căruil pul sfidează toate caracterele prin îndrăzneala lor.

X.

BUDGETELE COMUNEI CONSTANȚA

Am făgăduit altă dată că vom publica un tablou de veniturile și cheltuelile de până acum ale comunei Constanța. Iată acel tablou pe anii de la 1879 până la 1899—1900 inclusiv.

Suma totală a banilor cheltuiți este de 8.927.232 lei și 25 bani. Toată această sumă de bani s'a cheltuit numai în lefuri. Singurele îmbunătățiri făcute: Spitalul comunal, Școala primară mixtă «Principele Ferdinand», Primăria și Linia de garaj printre magazii, sau făcut cu împrumuturile de 300.000 și 100.000 lei, pe cari comuna le datorește și ađi în cea mai mare parte; numai preț de 100.000 lei, s'aun cheltuit cu stradele noi din orașul de sus; tot restul s'a dus în cheltueli neproducătoare, între cari punem și Cazinul comunal și băile de la vii, de dărâmat mâine poimâne, care aun costat cel mult 60—70.000 lei.

TABLOU

de veniturile și cheltuelile comunei Constanța de la 1879—1900.

BUDGETUL pe anul financiar	VENITURI		CHELTUELI	
	Lei	B.	Lei	B.
1879	152559	02	152559	02
1880	170009	00	169170	00
1881—1882	179926	03	165362	60
1882—1883	177826	90	177826	90
1883—1884	194046	65	194046	65
1884—1885	151398	00	151398	00
1885—1886	187154	00	187154	00
1886—1887	135912	07	135884	00
1887—1888	165570	80	165570	80
1888—1889	209453	03	209453	03
1889—1890	257884	44	257884	44
1890—1891	280385	47	279185	48
1891—1892	629526	78	628748	08
1892—1893	624325	21	624325	21
1893—1894	648799	83	615319	83
1894—1895	895379	30	885.14	18
1895—1896	500021	22	478985	39
1896—1897	555166	92	555166	92
1897—1898	825910	70	825910	70
1898—1899	829018	88	829018	88
1899—1900	1239148	14	1239148	14
Total . .	9009422	40	8927232	25

Primim din partea vechinului consilier comunal d-l G. Șerlănescu, următoarea scrisoare, căreia cu plăcere li'facem loc în coloanele ziarului.

Stimate D-le Redactor,

Știindu-vă că și D-v. nu lucrați de cât numai pentru binele și folosul comunei, rog bine-voiți a publica rândurile de mai jos, crezând că nu face alta, de cât una din datoriele mele de căpetenie către cetățenii mei, ca proprietar și bun gospodar în această localitate.

Sunt 24 ani de când Regatul României, arborând stindardul național în Dobrogea, a dat și 'și da continuu silințele, neținând seamă de nici un sacrificiu pentru a desvolta starea Economică al acestui ținut și cu deosebire pentru orașul Constanța.

Probe de activitatea guvernului avem destute, de ex:

Podul peste Dunăre, portul ce se face actualmente și câte alte lucrări, cari necesitează costul a multor milioane lei și acestea tôte numai pentru înflorirea orașului Constanța, care este menit, ca primul port maritim al României să joace un rol important în viitorul comerț al țării.

Dar un oraș nu poate progresa numai cu ajutorul guvernului, cari ori câte sacrificii ar face, tot nu poate satisface toate nevoile sale. Ci și cu ajutorul Capilor Comunei adică a Primarilor și a unei bune administrațiuni.

În acest punct de vedere însă orașul Constanța a fost nefericit, căci dacă am face o mică comparație între Constanța din timpul Turciei și între actuala Constanța, afară de câte-va mici îmbunătățiri nu am găsi nici o diferență; aceleași strade nepavate, întortochiate și pline de murdării, aceleași bălți în mijlocul orașului infecte și pline de murdării în tôte anotimpurile aceiași nepotrivire de teren, totul în fine cum ne-am găsi cu 24 ani în urmă.

De această stagnațiune a orașului Constanța în mijlocul civilizațiunei moderne sunt de vină numai și numai primarii, cari s'aun succedat unii pe alții în acest interval, fără ca nici unul să caute a satisface nevoile atât de mult dorite ale orașului nostru.

Fie din rea voință, fie din neapținutudine, (afară de o excepție care a avut însă o durată scurtă) nici

unul n'a făcut nimic, dar totuși însă s'a ocupat de politică și au făcut cheltueli zadarnice, și numai aceasta este cauza că ne găsim astăzi cu atâtea ani în urmă.

De la Administrația Comunală și de la D-nii Consilieri depandă totul, d-nilor lor li se incumbă toate sarcinile și responsabilitățile, deci: priceperea, bunul gust și principiile economice, să nu le lipsească și aceste dacă nu sunt strâns legate cu devotament, energie și supraveghere, nu dobândesc roade bune.

Trebue cu totul părăsite procedările cele rele din cei-lanți ani, când mai nimic nu se făcea bun și cu temei.

Ochii tuturor D-lor de la Primărie trebuiesc deschiși, căci noi care i-am pus îi vom privighia de aproape.

Bine ar fi înainte de începerea planurilor de îmbunătățiri, să se facă chiar de către D-nul Primar câte-va întruniri publice, unde fiecare cetățean să fie pus mai înainte în cunoștință și să poată liber discuta părerile lor diferite și din toate să se poată alege pe cea mai bună. «Unirea face puterea», să ne unim dar frățeste și lăsând la o parte rușinoasa grandomanie care de mulți coconași se ține, invidia și urile personale, să putem lucra ceva bun și frumos, iar nu pospăit, ca să putem cu toții căpăta laudă și cinste.

Nu trebue a avea urâtul obicei a ne aduna ca pe «oi» domniilor poftitori de putere numai în ajunul alegerilor când cei mai mulți din ei pretencioși, învățând mai dinainte discursul de pe rost, ne îndrugă verzi și uscate, câte în lună și în soare, trăgând mereu cenușă tot pe turta lor până ce ne ametește și capătă sufragiele alegătorilor, și apoi atât i-au fost; căci în urmă când te întâlnește nu vrea nici măcar bună-dimineta să-ți dea și mai ales când se întâmplă de-ți găsești cocoțat în fotoliul Primăriei, atunci se face că nici nu te vede, cât are nevoie de votul tău, te lingusește, îți întinde mâna și ți-o scutură de pare că ți-o scoate din loc. Acest sistem de purtare e foarte condamnabil și nimău nu-l face cinste fie cât de cult.

Termin, sperând că în curând se vor face toate îmbunătățirile necesare atât de mult timp așteptate.

Aceste au fost părerile mele D-lor și m'ași bucura din suflet, dacă le-ați împărtăși și D-v. Tot de-auna am fost pentru prosperarea și înflorirea acestui oraș, cum voi fi tot de-auna.

Vă salut

G. Șerbănescu

Proprietar.

Constanța 22 Febr. 1902.

Informațiuni

D-l Prefect al județului a plecat iar în județ, la Ostrov, spre a termina operațiunile de recrutare.

Primar al Constanței încă nu s'a numit. E vorba prin ziarele din București de d-l I. Culoglu, fratele fostului prefect d-l Em. Culoglu, deputat. O altă versiune ține că postul de primar al Constanței va rămânea vacant până la toamnă.

Primăria de Constanța a ajuns pare-se o cesticie ministerială. Nu știm ce să mai zicem de cât că e regretabil din toate punctele de vedere.

Consiliul comunal al orașului a votat cu majoritate de 3 contra 2 voturi menținerea actualului iluminat electric încă pe 3 luni, după ce în altă ședință votase desființarea lui, spre a se întreprinde un iluminat mai complet și mai sistematic.

O altă precipitare, inconsecință. Când se vor face de ce la număr vom pune o cruce.

Se așteaptă pe Mercuri venirea în Constanța a d-lui Ionel I. C. Brătianu, ministrul lucrărilor publice și ad-interim la afacerile externe.

La serviciul Maritim Român din Constanța a sosit de mai multe zile un domn funcționar superior din București care se ocupă cu inspecția magazinelor acestui serviciu și furniturile. Vom spune în numărul viitor cele ce vom fi putut afla.—Frustrările de până acum ar fi de 30,000 lei.

La 10 Martie, Duminică viitoare, va avea loc adunarea, în Sala Elpis, din Constanța, a marilor proprietari cultivatori din Dobrogea, spre întocmire: societății agrare, al cărei apel l'am publicat în numărul trecut.

Insistăm pe lângă toți amicii noștri din județ, să ia parte la această întrunire, în număr cât mai mare; instituțiunea proiectată fiind menită a aduce mari foloase agriculturii dobrogene.

Cetim în ziarul *Apărarea Națională* dela 3 Martie, următoarele: «O minciună». Gazeta periodică «Constanța» din localitate, anunță că d. D. Bănescu, inginerul județului, ar fi dat în judecată ziarul «Adevărul» pentru calomnie.

Pur și simplu: gazeta periodică «Constanța» din localitate minte, căci d-l Bănescu, n'a fost nici calomniat, nici lăudat de un asemenea ziar. **Delatomis.**

Toată inteligența orașului Constanța știe care este officina de unde pornesc știrile și cine este corespondentul local al *Apărării Naționale*, fie că ar iscăli «Delatomis» «Mixt» sau altmintrenea, și că d-l Bănescu ține cel puțin cheea corespondențelor, dacă nu e însuși autorul lor câteodată.

Aceasta onor. officină știe că d-l Bănescu a făcut o plângere la parchetul local, contra d-lui *Sigeti*, inginer, fost șef al Circumscripției Tulcea-Constanța, pentru calomnie prin ziarul *Adevărul*, pe care și-a însușit-o d-l *Sigeti* și pe care plângere d-l Bănescu a retras-o.

Vrea onor. *Apărarea Națională* să-i reproducem plângerea, ordonanța d-lui judecător de instrucție și deciziunea Camerei de punere sub acuzație de la Galați în această cesticie?

O putem face, dar aceasta nu prea interesează publicul pe care îl servim. Faptul îi cunoaște perfect un scriitor de la *Apărarea*.

Ast-fel fiind, cine minte?? Lăsați pe confrăți să se eualifice singuri; iar până atunci ne mângăiem a avea o speranță: Când confrății vor ajunge la al X-lea an de esistență, vor fi mai puțin *nervoși* și mai mult *urbani*, respunzând la atâtea cesticii ce le-am pus până acum, la insinuările ce mereu fac, la adresa prefectului actual al județului Constanța, singurul cu care corespondenții se locali nu due casă bună.

Dela club